

NIEZŁOMNI

KU PRAWDZIE I WOLNOŚCI

komunistyczna bezpieka
wobec kard. Karola Wojtyły

pod redakcją
ks. Józefa Mareckiego
i Filipa Musiała

wybór, wstęp i opracowanie
ks. Józef Marecki, Marek Lasota, Roksana Szczęch

Instytut Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Wydawnictwo WAM

Kraków 2009

Wstęp

Prezentowana książka jest trzecim tomem serii wydawniczej „Niezlomni”, w ramach której Instytut Pamięci Narodowej oraz Wydawnictwo WAM będą przedstawiać sylwetki osób – duchownych i świeckich, które w sposób zdecydowany opierały się działaniom komunistycznej dyktatury.

Poszczególne tomy zawierać będą materiał źródłowy, wytworzony w przeważającej części przez funkcjonariuszy komunistycznego aparatu represji, a ukazujący zróżnicowane metody i środki jego działania. Poprzez źródła pokazane zostaną zarówno rzeczowe i osobowe środki pracy operacyjnej, jej metody: inwigilacja, rozpracowanie, kombinacja, inspiracja, dezinformacja czy dezintegracja oraz formy, czyli sprawy profilaktyczne, aktywnego zainteresowania operacyjnego (rozpracowania) czy specyficzne modele inwigilacji, jakimi wobec osób duchownych były Teczki Ewidencji Operacyjnej Księży. Dokumentacja bezpieczeństwa uzupełniona zostanie o dokumenty wytwarzane przez administrację państwową bądź instytucje kościelne – w których odzwierciedlona została niezłomna postawa opisywanych osób.

W ramach serii prezentowane będą postacie jednoznaczne, niewdające się w żadną formę dialogu z funkcjonariuszami bezpieczeństwa czy komunistycznego państwa, ale także osoby o różnej filozofii życiowej i temperamencie, co pozwoli ukazać zróżnicowane metody oporu antykomunistycznego.

W tomie pierwszym *Nigdy przeciw Bogu. Komunistyczna безпеka wobec biskupów polskich* (Kraków–Warszawa 2007) zamieszczono wprowadzenie obejmujące podstawowe informacje związane z represjami wobec Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1944–1990 oraz z metodami, środkami i formami pracy operacyjnej UB-SB. Ukazano w nim zmiany w polityce wyznaniowej realizowanej przez władzę komunistyczną oraz zwrócono uwagę na zróżnicowany charakter prób oddziaływania na duchowieństwo i Kościół instytucjonalny. Zaprezentowano w nim sylwetki dwóch ordynariuszów: kard. Henryka Gulbinowicza – z archidiecezji wrocławskiej i abp. Ignacego Tokarczuka – z archidiecezji przemyskiej oraz dwóch biskupów pomocniczych: bp. Juliusza Bieńka – z diecezji katowickiej i bp. Jana Pietraszki – z archidiecezji krakowskiej.

W tomie drugim *W obronie Ojczyzny i Kościoła. Komunistyczna bezpieka przeciw biskupom polskim* (Kraków 2008) ukazano działania komunistycznego reżimu przeciw ordynariuszowi archidiecezji krakowskiej kard. Adamowi Stefanowi Sapiesze oraz biskupom pomocniczym: bp. Pawłowi Latuskowi z diecezji opolskiej, bp. Franciszkowi Musielowi z diecezji częstochowskiej oraz bp. Edwardowi Frankowskiemu z diecezji sandomierskiej.

Tom trzeci w całości poświęcono metropolicie krakowskiemu kard. Karolowi Wojtyłe. Zgodnie z zasadami przyjętymi dla serii wydawniczej najpierw przedstawiono zarys biografii oraz działań operacyjnych przeciw metropolicie, a następnie zaprezentowano materiał źródłowy ukazujący niezłomność bohatera tomu przez pryzmat wymierzonych w niego działań operacyjnych UB-SB. Całość uzupełniono o aneks z informacjami dotyczącymi przebiegu służby funkcjonariuszy zaangażowanych w przedsięwzięcia wymierzone przeciwko kard. Karolowi Wojtyłe. Wbrew przyjętej dla serii zasadzie postanowiono, w drodze wyjątku, powtórzyć także noty dotyczące tych funkcjonariuszy, którzy opisywani byli już we wcześniejszych tomach. Przyjęto regułę prezentowania informacji biograficznej o występujących w dokumentach osobach tylko za pierwszym razem, gdy dana osoba pojawia się w tekście źródłowym.

W prezentowanym materiale źródłowym, tak jak w innych edycjach źródłowych IPN, poprawiono interpunkcję i ujednolicono skróty bez zaznaczania tego w tekście. Uwspółcześniono także pisownię, zaznaczając te zmiany. Opuszczenia w tekście źródłowym zaznaczono klamrami [...].

ks. Józef Marecki, Filip Musiał